

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 300 korona.
 Fél évre ... 150 korona.
 Egy negyed évre 75 korona.
 Egy óra ... 25 korona.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesül
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Bulvárúti Rogala Ferdi
 mand I. (József tőh-ut 22-
 TELEFON-SZÁM:

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Kedd, augusztus 31.

Mindennapi kenyérünk.

Az állam ereje és biztonsága a polgárok és munkások anyagi jóléte és megelégedettsége. Az az állam, amelynek keretében a lakosság önzetlensége megtalálja a boldogulás lehetőségeit és az emberhez méltó megélhetés alapjait, sziklaszilárd egységévé lesz a népek közösségének. Viszont az az állami közziség, amely sem megfelelő biztonságot, sem pedig megélhetést nem biztosít polgárainak, a szociális betegségek forrásává válik. Így közvetve magának az államnak ellenségei azok, akik a lakosság nagy tömegeit — bármely módon — megakadályozzák az anyagi érvényesülésben és megfosztják az embérséges élet lehetőségeitől. Tehát az a termelő, aki gabonáját — felhasználván a kormányrendeletből eredő szabadságot — mázsánként 1400-1600 koronáért adja és így a liszt kilónkénti árat 16-20 koronára veri fel, épp olyan ellensége és merénylője az államnak, mint a panamázó köztiisztviselő, vagy közszükségleti cikkek uszorásai.

Erdélyben és így Aradon is, a lakosság szociális helyzete nagyon aggasztó. Az állami élet vérkeringésének uszorás piócái nemcsak a fix-fizetése alkalmazotkat, de még a jobbmódu embereket hatalmas tömeget is az elkeseredés felé korbácsolják szívtelen és csak a maguk önző érdekeit tekintő kegyetlenségükkel. Mikor egy mázsa buza 1400-1600, egy pár cipő 1000-1600, egy öltöny ruha 3000-6000 korona, amikor a mértéktelen spekuláció minden munkaalkalmat megsemmisít, ahelyett, hogy mindig újabbat teremtsen, a közhangulat nem lehet nyugodt, megelégedett. És az állam, amelynek az összlakosság érdekeinek védelmezése és biztonságának megteremtése a hivatása, nem maradhat tovább is tétlen, semleges az ilyen jelesekkel szemben. A kormánynak mindenekelőtt gondoskodnia kell a lakosság ellátásáról s hogy ezt megtehesse, *fő feladata a gabona szabad forgalmát*. Mert ha a mindennapi kenyeret uszoraeszközzé — válik, vége van az élet minden lehetőségének. Láthattuk Aradon a pékek sztrájkjából. És a pénzbeváltással egyidejűleg intézkedjen a kormány az iránt is, hogy a pénz egységessége után az erdélyi árak ne legyenek magasabbak, mint a miyenek ma a régi királyságban. A minden vonalon feltámadó uszora letörését célzó egy-két rendelet már megérkezett hozzánk is. Ez azonban még nem az egész, nem az igazi. A kérdést

erélyesen és egészen kell rendezni, mert amíg a szükségletek biztosítása meg nem történt, nem kezdődhet meg a szociális bajok

orvoslása. Minden baj gyökere az uszora és ha a gyógyítást a gyökéren kezdjük, az eredmény nem maradhat el!

A pénzbeváltás első napja.

Ma délelőtt dr. Crisan Aurél prefektus elnöklésével a várme-gyeházán értekezlet volt, amelyen a pénzbecserelési bizottság tagjai és az aradi pénzintézetek vezetői vettek részt. Elhatározták, hogy a beváltás első napján szerdán a Victoria takarékpénztár, amelyhez az I. II. rendőrkerület tartozik, továbbá a városi pénztár, amelyhez Sága, Poltura, Gáj és a külhatár tartoznak, egész nap kizárólag a pénzintézetek és a nagyobb vállalatok koronáit veszi

és cseréli be. Az Aradana, amelyhez a III. és IV. rendőrkerület tartozik, szerdán délelőtt az ő körzetébe eső pénzintézetek és vállalatok pénzeit cseréli ki, délután pedig úgy a III., mint a IV. kerületből 1-50. számú bejelentéseket intézi el. A következő napokon az összes beváltó helyek a meghatározandó tervezet szerint a magánfelek pénzkészletét cserélik be. A részletes programot a bizottság kedden közli.

Liga az árdrágítók ellen.

Ma délután 6 óra után városos népvándorlás indult meg a városháza felé, amelynek közgyűlési terme zsúfolásig megtelt. Azok, akik nem fértek be, a városháza előtti téren gyülekeztek. A város közönsége ugyanis azt hitte, hogy ma délután ki fogják hirdetni a beváltási arányt. Tévesen azt dobták ki ma délelőtt a városban, hogy publikálják a beváltási kulcsot, pedig az összejevele-t azért hirdették, hogy *ör-nagy az üzérkedők elleni liga megalkotásának szükségességét* fejtegetesse. A közönség figyeimesen hallgatta végig az érdekes fejtegetést, de csalódottan távozott, hogy nem tudta meg a beváltási arányt, amely most mindenkit *mindennél jobban izgat és érdek-el*.

Ma Aradra érkezett Temesvárról Poin őrnagy, ki a kormány megbízásából ma este népgyűlést tartott a városháza közgyűlési termében, hogy felvilágosítsa a közönséget azokról a teendőkről, amelyeket a korona becserélése alkalmával az üzérkedők ellen fogantatosítani kell. Elmondta az őrnagy, hogy illetékes helyre információk érkeztek s ezeket a vizsgálat is beigazolta, hogy egyes kereskedők és iparosok az általuk árusított cikkek árát 40 százalékkal emelték azon okból, hogy az állam tőlük is visszatart 40 százalékat. Mások nem adnak vissza az árukért kapott pénzből, hanem 40 százalékról szóló bonnokat adnak, amelyeket akkor akarnak beváltani, amikor az állam megteríti a tőlük levont 40 százalékat. Ezt az eljárást a legközönségesebb üzérkedésnek tartja. Azért felhívja a polgárságot, hogy védekezzenek azok ellen, akik a pénzbeváltást arra használják fel,

hogy a közönséget kizsákmányolják. Mindenkinek kötelességévé teszi, hogy az általa észlelt visszaéléseket a hatóság tudomására hozza, be kell jelenteni az utóbbi időben indokolatlanul történt árfelemelést, azt, aki az árfelemelést elkövette és hogy *milyen cikknek árát emelte fel*. A vétkeket azonnal le kell tartóztatni és mint az állam bizottsága ellen vétkezőket át kell adni az igazságszolgáltatásnak. Kívánatos, hogy a városi lakosság csoportokba oszolva maga vizsgálja felül a visszaéléseket. Ott, ahol nem jelentik fel a vétkeket, a hol nem működik közre minden polgár a kellő ellenőrzés érdekében, nem lehet a kellő eredményt biztosítani, ha a hatóságok mindent el is követnek. Nem lehetséges az, hogy senki se háborodjék fel az ilyen üzérek és az állam rendje ellen vétők üzelméi ellen. Itt az alkalom az üzérek elleni liga megalkotására. Akik ebben részt akarnak venni, jelentkezzenek a polgármesternél. A hatóságok a legkérlelhetlenebb szigorral fognak eljárni a vétkekek ellen és arra is készek, hogy az üzéreket kipellengérezés végett az utcákon végrehurcolják. Az őrnagy ezután példálkkal illusztrálta, hogy az árdrágítók miként hajtják fel az árakat, hogy a becserelés után minél nagyobb hasznot vágjanak zsebre. Az előadást tejszéssel hallgatták végig.

mai valutaniac.

Arad: Lei 4.30, márka 5, dollár 190. A kereskedelmi és iparkamara hivatalos közlése szerint a lei árfolyama 4.40. Temesvár: Lei 4.32, márka 5.05, dollár 185.

Vádak az aradi magyarság ellen.

Vasárnap délbén értekezlet volt a városházán. Az értekezleten mintegy harminc ember jelent meg, kis, elenyésző töredéke az aradi románságnak; legnagyobb-részt az erdélyi nemzeti párt hívei. A cél, amiért ezt az értekezletet megtartották, ismeretlen. Az értekezlet végső eredményeképpen megállapította, hogy az általános sztrájkot nem a munkássérímelék, hanem az aradi magyar lakosság államellenes érzése idézte elő.

Az általános sztrájknek deklarált mozgalom irredenta forradalmi tünet volt — mondja Goldis László abban a nyilatkozatban, amelyet az értekezlet eredményéről a nyilvánosság számára tett. Mindezeket leszögezve, — folytatja a nyilatkozat — az értekezlet felhívja az államhatalom képviselőit, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel akadályozzák meg a hasonló államellenes mozgalmakat.

Eddig van és ennyi történt. Legalább is a nyilvánosság számára nem történt több. Nem is kívánunk a dologgal bővebben foglalkozni, mert hisszük és reméljük, hogy az államhatalom képviselői nem intézik olyan elfogultsággal és gyűlölettel az ügyeket, mint ahogy az értekezleten tették. Az erdélyi magyarság és így az aradi magyarság nem lázad, nem akar irredentizmust, nem akar forradalmat. Nincs is köze a munkások kérdéses mozgalmához. Csak a jogait követeli, amelyet már a békeszerződésben is lefektettek. Higyjük el azok, akik a vasárnapéhoz hasonló eszközökkel kívánják a megértően gondolkozó románságot elidegeníteni a magyarságtól, hogy ezeknek az eszközöknek használatával éppen nemzetüknek teszik a legrosszabb szolgálatoikat. A nemzetközi ideologia szerint élő és harcoló munkásság ténykedéséért a magyarságot igazán nem vonhatják felcölöngésre a legtulzabb sovíniszta elfogultság nélkül. Annál kevésbé, mert hiszen a sztrájkban román munkások is résztvettek, amint hogy résztvettek a temesvári sztrájkban is. Az aradi és temesvári sztrájkot ugyanis — hír szerint egyenesen Bucurestiből irányították, még rosszakarattal sem lehet tehát ezt a sztrájkot a magyarság mozgalmának minősíteni. Békére és nyugalomra van szüksége magyarnak, románnak egyaránt. Minek ezt megbontani sovíniszta rémlátásokkal!

